

Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία Γ΄ Λυκείου

Κείμενο 1

Πατροπαράδοτες βεβαιότητες, Παντελής Μπουκάλας, Πολιτική, 17.01.2019

Σαν άτομα, είμαστε πάντα βέβαιοι πως έχουμε όλο το δίκιο με το μέρος μας και πως οι άλλοι, όλοι οι άλλοι, συνωμοτούν εναντίον μας από φθόνο και μας αδικούν· καταπατούν τα χωράφια μας, κλέβουν τα ζωντανά μας, παρκάρουν το αυτοκίνητό τους στη θέση μας. Σαν κοινότητα συγχωριανών, είμαστε πάντα βέβαιοι ότι το χωριό μας είναι το πιο όμορφο στον νομό ή στη χώρα, με τα γνησιότερα τεκμήρια αρχαιότητας, το πιο καλό κρασί και την ωραιότερη παραλία. Σαν άθροισμα κατοίκων ενός νομού ή μιας περιφέρειας, είμαστε βέβαιοι ότι η λεβεντιά, η φιλοξενία, η μπέσα κτλ. είναι αποκλειστικά δικά μας γνωρίσματα. Όλοι οι άλλοι είναι φθαρμένοι, εαυτούληδες, ψευτόμαγκες. Και φυσικά μειωμένης ελληνικότητας, αρχαίας και νέας.

Σαν Έλληνες, είμαστε βέβαιοι, έτσι μεγαλώνουμε, έτσι μας μεγαλώνουν, πως έχουμε όλο το δίκιο με το μέρος μας και πως οι άλλοι, όλοι οι άλλοι, συνωμοτούν εναντίον μας από φθόνο και μας αδικούν. Ότι πιστεύουμε για το άτομό μας, το πιστεύουμε (αναβαθμισμένο εννοείται, εμπλουτισμένο) και για το εθνικό σύνολο στο οποίο ανήκουμε. Είμαστε πεπεισμένοι ότι μας αδίκησε και μας αδικεί η Ανατολή – και η αδικία αυτή ξεκίνησε πολύ πριν από την αρπαγή της ωραίας Ελένης, όπως με κάποια ειρωνεία γράφει ο Ηρόδοτος, απαριθμώντας τις αρπαγές Ελληνίδων από Ασιάτες και Ασιατιστών από Έλληνες. Είμαστε επίσης πεπεισμένοι πως μας αδίκησε και μας αδικεί η Δύση, παρότι οφείλει να μας ευγνωμονεί εις τους αιώνες των αιώνων και να μεταφράζει την ευγνωμοσύνη της σε σταθερή οικονομική ενίσχυση, δίκην ανταμειπτικού επιδόματος: Δέκα ευρώ κατ' έτος για κάθε λέξη μας που έχουν δανειστεί και ξεχρεώσαμε...

Για να μη μας σκώπτουν σαν ευφάνταστους ισχυρογνώμονες, αναζητούμε στοιχεία στις δέλτους της Ιστορίας. Και βρίσκουμε όντως εκεί πάμπολλες σελίδες πνευματικής λάμψης, ανδρείας, αυτοθυσιαστικού πάθους. Μόνο που οι «πιο Έλληνες» από τους Έλληνες δεν βολεύονται με αυτά. Και ανακαλύπτουν πιστοποιητικά φυλετικής μοναδικότητας και αυτοδίκαιης εθνικής υπεροχής εκεί όπου δεν υπάρχουν. Τίποτε βάνουσο ή άδικο δεν έχουν διαπράξει οι Έλληνες – ούτε καν οι μισοί Έλληνες κατά των άλλων μισών. Κι ας βρίθει εμφυλίων η ιστορία μας.

Και άλλοι λαοί, πιθανότατα όλοι, έχουν το ίδιο κουσούρι: να νιώθουν μοναδικοί, περιούσιοι και αποκλειστικά ενάρετοι και συγχρόνως αδικημένοι. Το κακό για εμάς είναι το ίδιο το καλό μας: η μακραίωνη ιστορία μας. Αντί να είναι λόγος στοχασμού, καταντάει ένας ψευδολόγος καθρέφτης που μας ζαλίζει.

Πηγή:

<https://www.kathimerini.gr/1005256/opinion/epikairothta/politikh/patroparadotesvevai/othtes>

Κείμενο 2

Πηγή: <https://arkas.gr/17731/>

Κείμενο 3

Κώστας Βάρναλης «Οι μοιραίοι»

(Το ποίημα πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Μαύρος Γάτος* το 1922)

Μες στην υπόγεια την ταβέρνα,
μες σε καπνούς και σε βρισιές
(απάνω στρίγκλιζε η λατέρνα)
όλ' η παρέα πίναμ' εψές· εψές,
σαν όλα τα βραδάκια, να πάνε
κάτου τα φαρμάκια.

Σφιγγόταν ένας πλάι στον άλλο
και κάπου εφτυούσε καταγής. Ω!
πόσο βάσανο μεγάλο
το βάσανο είναι της ζωής! Όσο
κι ο νους να τυραννιέται,
άσπρην ημέρα δε θυμέται.

Ήλιε και θάλασσα γαλάζα και
βάθος τ' άσωτ' ουρανού! Ω! της

αυγής κροκάτη γάζα, γαρούφαλα
του δειλινού, λάμπετε, σβήνετε
μακριά μας, χωρίς να μπίτε στην
καρδιά μας!

Του ενού ο πατέρας χρόνια δέκα
παράλυτος, ίδιο στοιχείο τ'
άλλου κοντόμερ' η γυναίκα στο
σπίτι λιώνει από χτικιό· στο
Παλαμήδι ο γιος του Μάζη κι η
κόρη του Γιαβή στο Γκάζι.

- Φταίει το ζαβό το ριζικό μας!
- Φταίει ο Θεός που μας μισεί!
- Φταίει το κεφάλι το κακό μας!
- Φταίει πρώτ' απ' όλα το κρασί!
Ποιος φταίει; ποιος φταίει;
Κανένα στόμα δεν το 'βρε και
δεν το 'πε ακόμα.

Έτσι στη σκοτεινή ταβέρνα πίνουμε
πάντα μας σκυφτοί. Σαν τα
σκουλήκια, κάθε φτέρνα, όπου μας
εύρει, μας πατεί. Δειλοί, μοιραίοι κι
άβουλοι αντάμα, προσμένουμε,
ίσως, κάποιο θάμα!

Πηγή: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A111/262/1919,6395/>

Θέματα

Θέμα Α'

1. Να αποδώσετε περιληπτικά σε 60-80 λέξεις τα χαρακτηριστικά του ελληνικού λαού, όπως τα παρουσιάζει ο αρθρογράφος.

Μονάδες 15

Θέμα Β'

1.α. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα των κειμένων, ή τη λέξη **Λάθος**, αν δεν συμφωνεί. Να αιτιολογήσετε με δικά σας λόγια όσες προτάσεις θεωρείτε λανθασμένες.

Κείμενο Ι

- α. Ο νεοέλληνας θεωρεί ότι το σύμπαν συνωμοτεί εναντίον του.
- β. Στον Έλληνα διαχρονικά αρέσει να αυτοεπαίρεται.
- γ. Ο Έλληνας διαχρονικά αποδίδει μερίδιο ευθύνης για τα παθογενή χαρακτηριστικά της κοινωνίας και στον εαυτό του.
- δ. Χρέος της διεθνούς κοινότητας αποτελεί η υλική ανταπόδοση για τη συνεισφορά του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στον παγκόσμιο πολιτισμό.

ε. Ο συγγραφέας του κειμένου ασπάζεται τις αντιλήψεις των Νεοελλήνων.

Μονάδες 5

1.β. Στο **Κείμενο I**, στην πρώτη παράγραφο γίνεται χρήση του ασύνδετου σχήματος. Σε τι αποσκοπεί, κατά τη γνώμη σας, η επιλογή του συγκεκριμένου σχήματος λόγου και πώς σχετίζεται με τον τίτλο του κειμένου; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-120 λέξεων.

Μονάδες 10

2. Να εξηγήσετε με πιο απλά λόγια το περιεχόμενο της τρίτης παραγράφου του **Κειμένου I**, όπως παρατίθεται παρακάτω, ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητό από έναν φίλο σας:

«Για να μη μας σκώπτουν σαν ευφάνταστους ισχυρογνώμονες, αναζητούμε στοιχεία στις δέλτους της Ιστορίας. Και βρίσκουμε όντως εκεί πάμπολλες σελίδες πνευματικής λάμψης, ανδρείας, αυτοθυσιαστικού πάθους. Μόνο που οι «πιο Έλληνες» από τους Έλληνες δεν βολεύονται με αυτά. Και ανακαλύπτουν πιστοποιητικά φυλετικής μοναδικότητας και αυτοδίκαιης εθνικής υπεροχής εκεί όπου δεν υπάρχουν. Τίποτε βάνουσο ή άδικο δεν έχουν διαπράξει οι Έλληνες – ούτε καν οι μισοί Έλληνες κατά των άλλων μισών. Κι ως βρίθει εμφυλίων η ιστορία μας.»

Μονάδες 10

3.α. Με ποιο τρόπο συνομιλούν τα **Κείμενα I** και **II** μεταξύ τους; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-120 λέξεων.

Μονάδες 9

β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των σημείων στίξης στα παρακάτω σημεία του **Κειμένου I**:

- i. Παρενθέσεις: Ό,τι πιστεύουμε για το άτομό μας, το πιστεύουμε (αναβαθμισμένο εννοείται, εμπλουτισμένο) και για το εθνικό σύνολο στο οποίο ανήκουμε.
- ii. Αποσιωπητικά : Δέκα ευρώ κατ' έτος για κάθε λέξη μας που έχουν δανειστεί και ξεχρεώσαμε...
- iii. Άνω και κάτω τελεία: Το κακό για εμάς είναι το ίδιο το καλό μας: η μακραίωνη ιστορία μας.

Μονάδες 6

Θέμα Γ'

Ποιος είναι ο κεντρικός προβληματισμός που θέτει το ποίημα; Να απαντήσετε λαμβάνοντας υπόψη τους παρακάτω κειμενικούς δείκτες: τη χρήση των ρηματικών προσώπων, την επανάληψη, την αντίθεση και τις εικόνες. Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-200 λέξεων.

Μονάδες 15

Θέμα Δ'

Με αφορμή το άρθρο «Πατροπαράδοτες βεβαιότητες» που διαβάσατε, να γράψετε ένα κείμενο για την ιστοσελίδα του σχολείου σας στο οποίο θα παρουσιάζετε τους λόγους για τους οποίους η λανθασμένη διαχείριση της μακραίωνης ιστορίας της Ελλάδας αποτελεί πολλές φορές εμπόδιο στην προσπάθεια της χώρας να χαράξει την πορεία της στο παρόν και το μέλλον. Να αξιοποιήσετε στοιχεία από τα κείμενα που διαβάσατε.

Μονάδες 30